

[Ellen Strange Petersen.]

skoler får mulighed for uden særlig godkendelse at oprette børnehaveklasse i forbindelse med anden undervisning, når en beskeden klassekvotient er sikret. Her og dér i lovforslaget er der opstillet betingelser, som skal være opfyldt, for at staten kan yde støtte. At der skal være betingelser for statsstøtten, er en selvfølge; om betingelserne så er rigtigt udformet, vil altid være et skøn. Folketinget må prøve at finde den bedst mulige balance imellem, hvad der på den ene side tjener den private skole bedst, så den kan bestå som et alternativ til den offentlige skole, og hvad der på den anden side er rimeligt at yde af statens midler. Jeg glæder mig over, at der bliver et fripladstilskud, så den private skole ikke på grund af skolepengene behøver at få slagside.

For en skole, der omfatter 1. til 7. årgang, kræves det, at den skal have mindst 20 elever fra og med det 2. skoleår. Det kan ikke siges at være et ubilligt mindstekrav. Derimod mener jeg, det kan diskuteres, om det er rigtigt, som det er foreslået, at der i 8.-9. skoleår skal være mindst 12 elever gennemsnitlig pr. klasse mod 10 i de foregående år. Dette vil betyde, at en ensoprettet skole skal have mindst 24 elever på 7. årgangstrin for at kunne foretage deling i en 8. klasse og en realklasse i 8. skoleår. Jeg mener ikke, det er historisk endnu, for det kunne måske friste nogle skoler til at foranstalte samlæsning mere af praktiske og økonomiske grunde end af pædagogiske grunde, og det mener jeg ikke kan være ønskeligt. Jeg håber, vi kan drøfte dette problem nærmere under det kommende udvalgsarbejde.

Det foreliggende lovforslag indeholder også bestemmelser om lærerlønningerne. Jeg er ligesom hr. Orla Møller vidende om, at der i private skolekredse er bekymring over, at det såkaldte københavner tillæg foreslås holdt uden for tilskudsgrundlaget. Jeg håber meget, at dette problem kan løses på en sådan måde, at de forbedringer, som tilskudsloven og som dette lovforslag i øvrigt indeholder, ikke udhules for skolerne.

I § 16 står, at loven skal have virkning fra 1. april i år, det er snart. På mit partis vegne kan jeg love, at vi skal arbejde på, at

der ikke sker større forsinkelse end absolut nødvendigt.

Evan Jensen: Vore friskoler og private skoler i det hele taget er et af udtrykkene for den interesse, der findes blandt forældre for deres børns undervisning. Friskolerne er jo netop blevet oprettet, fordi forældrene fandt, at de eksisterende offentlige skoler ikke svarede til det ideal, de havde af en skole. Der har ligget religiøse, pædagogiske og opdragelsesmæssige grunde bag ved ønsket om at skabe en privatskole, en friskole.

Uden at jeg vil fortabe mig i historiske udredninger, kan det måske gå an at anføre, at friskoletanken er en speciel dansk skoleform og har sit egentlige udspring i de Grundtvig-Koldske skoletanker. De første skoler måtte kæmpe mod megen modstand fra mange sider, men efterhånden blev disse skoler tolereret, ja, mere end det, anerkendt i meget vide kredse som noget værdifuldt. På steder har der været en så levende kontakt imellem forældrekrede og skole som ved friskolen. Denne forældre-skole kontakt ofres der meget på også at få skabt ved vor folkeskole, sidst ved gennemførelsen af tilsynsloven. Det kan vist også med god ret siges, at folkeskolen har hentet megen god inspiration netop fra friskolen. Den private skole har, når den har været bedst, ofte været en eksperimenterende skole, hvor nye skoletanker er blevet prøvet, inden de er gået ind i den offentlige skole.

Det er jo ikke, fordi elevtallet ved de private skoler har været særlig stort sammenlignet med de kommunale skoler. Det er heller ikke tilfældet i øjeblikket. Det store elevtal har man ikke haft i friskolerne, og man kan derfor godt spørge: hvordan vil friskolerne så klare sig i de kommende år? Da friskolerne blev oprettet i sin tid, var det som protest mod et eller andet, f. eks. udenadslæren eller mod den offentlige skoles stive pædagogiske metoder. I dag er forholdet jo det, at der i folkeskolen benyttes meget frie undervisningsformer, at der stadig eksperimenteres med at nå frem til pædagogiske metoder, der vel ikke ligger så forfærdelig langt fra dem, man ønsker anvendt i friskolen. Vi har da også set mange friskoler blive nedlagt på grund af svig-